

امیری، ابراهیم

شیوه‌های جذب مردم به ویژه جوانان به نماز جمعه / تحقیق: ابراهیم امیری، مهدی پور

حسین، محمد کاظم تقوی

تهران، شورای سیاستگذاری ائمه جمعه، ۱۳۸۴

ص [۲۹۵]

ISBN: 964-96592 - 2 - 6

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا:

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. نماز جمعه . ۲. خطبه‌ها - نقد و تفسیر . ۳. امام جمعه و جماعت -

اخلاق حرفه‌ای . ۴. جوانان و اسلام

الف: پور حسین، مهدی. ب: تقوی، محمد کاظم ج: شورای سیاستگذاری ائمه جمعه،

د: عنوان

الف: شورای سیاستگذاری ائمه جمعه. ب: عنوان.

۲۹۷/۳۵۳

۹ ش ۱۸۵ الف ۱۸۷/۵۱ BP

کتابخانه ملی ایران ۲۹۷۴۴ - ۸۴ م

عنوان کتاب: شیوه‌های جذب مردم به ویژه جوانان به نماز جمعه

ناشر: معاونت فرهنگی شورای سیاستگذاری ائمه جمعه

محققین: ابراهیم امیری، مهدی پور حسین، محمد کاظم تقوی

صفحه آرایشی: مهدی ابوطالبی یزدی ۰۹۱۲۳۷۸۰۲۴۱

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

آدرس: تهران: خیابان جمهوری اسلامی - خیابان شهید کشور دوست -

کوچه عطارد - پلاک ۴

تلفن: ۶۴۴۱۲۰۹

شیوه‌های جذب مردم به ویژه جوانان به

نماز جمعه

شورای سیاستگذاری ائمه جمعه

معاونت فرهنگی

فصل

پیشگفتار ۱۳

مقدمه ۱۹

کلیات ۲۷

۱- تبلیغ گسترده و عمومی اهمیت نماز جمعه ۲۹

الف) اهتمام به نماز جمعه در قرآن ۳۱

ب) جایگاه ممتاز نماز جمعه در روایات ۳۴

ج) سخنان و نظرات فقهاء امامیه ۳۸

۲- دغدغه مقبولیت اسلام را داشتن ۴۳

الف) اسلام دین فطرت و خرد ۴۶

ب) دعوت اسلام به مصالح دین و دنیا ۴۸

ج) اسلام دین آزادی هدفمند ۴۹

۳- اهتمام به کار آمدی حکومت اسلامی ۵۱

۴- بررسی امکان و اجراء برگزاری نماز جمعه‌های متعدد در شهرهای بزرگ ۵۸

۵- شناخت روحیات و خواسته های جوانان جامعه اسلامی ۶۳

جوانان و جوانی از نگاه احادیث ۶۴

جمع بندی ۶۸

فصل اول / امام جمعه ۷۱

امام جمعه ۷۳

اخلاص ۷۹

خودسازی ۸۵

عدالت ۹۳

سعهی صدر ۹۸

دعوت با عمل ۱۰۲

تواضع ۱۰۹

عشق و سوز ۱۱۸

صبر و بردباری	۱۲۴
رفتار کریمانه و مدارا یا مردم	۱۳۰
ساده زیستی و دوری از تجملات	۱۴۲
مردمی بودن	۱۵۹
خدمت به مردم و محرومان	۱۶۵
تلاش در جهت وحدت همگان	۱۶۹
تفاهم یا مسؤولان	۱۷۴
کنترل منسوبان	۱۷۸
آراستگی ظاهری	۱۸۸
جمع‌بندی	۱۹۱
فصل دوم / خطبه‌ها	۱۹۳
سرآغاز	۱۹۵
زبان کاراترین ابزار ارتباط انسانی	۱۹۶
خطابه جذابترین بیان	۲۰۱
مفهوم خطابه	۲۰۳
معنای لغوی	۲۰۳
معنای اصطلاحی	۲۰۵
الف) خطابه در منطق	۲۰۶
تحلیل مفهومی خطابه منطقی	۲۰۹
۱- فنی بودن خطابه	۲۰۹
۲- اقناع مخاطب	۲۱۰
۳- توده مردم	۲۱۰
۴- عواطف و احساسات	۲۱۰
۵- آراستگی کلام	۲۱۰
۶- رویارویی با مخاطب	۲۱۱
۷- هدفمندی در خطابه	۲۱۱
ب) خطبه در اصطلاح دینی	۲۱۶

خطابه در خدمت دین.....	۲۱۸
خطابه در متن دین.....	۲۲۴
غربت خطبه‌ها در میان علما.....	۲۳۲
ویژگی‌های خطابه دینی.....	۲۳۵
۱- حکمت، موعظه، جدل.....	۲۳۶
۲- اقشار مختلف مردم.....	۲۳۶
۳- خداگرایی در خطبه‌ها.....	۲۳۶
۴- آگاهی بخشی.....	۲۳۷
خطبه‌ها و جوانان.....	۲۳۹
عوامل جذب در خطبه‌ها.....	۲۴۵
۱- آگاهی کامل به موضوع سخن.....	۲۴۷
۲- آشنایی با فصاحت و بلاغت.....	۲۵۳
الف) خود و جایگاه خویش را بشناسد.....	۲۵۸
ب) مخاطب شناسی.....	۲۶۰
ج) توجه به شرایط زمانی و مکانی.....	۲۶۲
د) مصلحت شناسی.....	۲۶۴
۳- رعایت نکات فنی در ایراد خطبه.....	۲۶۵
الف) هضم مطالب.....	۲۶۵
ب) حبّ به مخاطب.....	۲۶۸
ج) با اطمینان سخن گفتن.....	۲۶۸
د) استفاده از فنون صوتی.....	۲۶۹
هـ) کنترل و نظارت.....	۲۶۹
و) قدرت ارتجال.....	۲۷۰
ز) حسن اعتذار.....	۲۷۰
ح) کوتاهی سخن در عین تنوع.....	۲۷۱
جمع بندی.....	۲۷۲

فصل سوّم / شرایط و بایسته‌های زمانی و مکانی	۲۷۵
مصلی، مجموعه فرهنگی نه نمازخانه	۲۷۷
مصلی، آماده، پاکیزه و پرجاذبه	۲۸۰
بهره‌گیری بهینه از ایام ویژه	۲۸۵
ستادهای نماز جمعه	۲۸۷
جمع بندی	۲۸۸
جمع بندی و نتیجه‌گیری	۲۹۱

پیشگفتار

حمد و سپاس بی قیاس خالق گیتی و مربی هستی را سزااست که به انسان علم اسمایی آموخت و درود بی کران بر حضرت ختمی مرتبت و اولاد طاهرینش (ع) و سلام و صلوات خاصه بر دردانه هستی و معشوق عالم و افلاکی خاک نشین حضرت مهدی (علیه السلام) باد که در هر جمعه محبان و عاشقانش انتظار قدوم مبارکش را می‌کشند. و درود و سلام بر آن سفر کرده واصل و آن احیاگر اسلام ناب محمدی، حضرت امام خمینی (ره)، که جمهوری اسلامی ما حاصل فداکاری‌های آن رادمرد و احیاء و اقامه نماز جمعه از دستاوردهای مجاهدت‌ها و ایثارگری‌ها و ژرف‌اندیشی‌های اوست.

- نماز مایه عروج و بالا رفتن مؤمن است.

- نماز برترین و بهترین چیزی است که خداوند آن را برای انسان قرار داده است.

- نماز اساس دین است.

کارکردها و ویژگی‌های نماز از باب ذکر الله بودن آن است که ذکر الله مایه آرامش است و انسان با تقوا و مؤمن همیشه از سایه سار

(۱۶) شیوه‌های جذب مردم به ویژه جوانان به نماز جمعه .....

نماز در طمأنینه و آرامش حقیقی ریشه‌دار و آسمانی به سر می‌برد؛ آرامشی که زائل شدنی نیست.

نماز نقش بی‌بدیل در پرورش شخصیت و روان انسان دارد. انسان در رابطه با خود، انسان در ارتباط با اجتماع و مردم، انسان در ارتباط با خداوند، انسان در ارتباط با محیط پیرامونی که در یک کلام نماز نقش مهمی در عرصه حیات فردی و تأثیر فرد بر اجتماع دارد. پرداختن به این موضوع اما فرصتی فراخ می‌طلبد که ابعاد گوناگون تأثیرگذاری نماز به عنوان یک عامل مهم تربیتی و شخصیتی مورد کنکاش قرار گیرد.)

در این میان نماز جمعه این ویژگی منحصر به فرد را دارد که علاوه بر تأثیر گذاری بر حوزه حیات فردی، حیات اجتماعی جامعه را مورد توجه قرار داده و یکی از عوامل شکل دهنده شخصیت جمعی جامعه محسوب می‌شود.

با رجوع به روایات در می‌یابیم که فلسفه وجود نماز جمعه، حضور نماز جمعه در متن زندگی مردم برای ایجاد تحول و ساختن شخصیت جامعه و تمدن اسلامی است. نماز جمعه علاوه بر کارکردهای فردی، آثار و برکات ویژه‌ی اجتماعی نیز دارد که بسیار حائز اهمیت و در خور توجه جدی و واکاوی دقیق علمی است.

- اگر نماز در حوزه حیات فردی «قُرْبَانِ کُلِّ تَقِی» است، نماز جمعه در تأثیرگذاری بر حوزه حیات اجتماعی «أَمْنُهُمْ مِنْ خَوْفٍ» است.

- نماز جمعه می‌تواند زمینه ایجاد آرامش و امنیت روانی،

- اجتماعی، اقتصادی و... را در جامعه ایجاد نماید.
- نماز جمعه در ایجاد تحول در شخصیت و غنادادن به فرهنگ و تمدن اجتماعی نقش بنیادین دارد.
  - نماز جمعه برای جامعه مایه تقرب الهی می‌تواند باشد.
  - نماز جمعه می‌تواند یک جامعه را در تمامی ابعاد فرهنگی اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، هنری و... به خداوند نزدیک کند.
  - نماز جمعه می‌تواند ساختارها و بنیادهای یک جامعه را از شکل مادی به جنس الهی تبدیل نماید.
  - نماز جمعه بهترین و برترین چیزی است که جامعه با آن می‌تواند به بالاترین مدارج علمی و عملی برسد.
  - نماز جمعه از عناصر اصلی شکل‌گیری مدنیت یک جامعه اسلامی است.
  - نماز جمعه مایه حیات و حضور دین سیاسی و اجتماعی در ساختارهای مدنی و زندگی اجتماعی مردم است.
- و همه این برکات به واسطه حضور خدا و یاد خدا در جریان زندگی فردی و اجتماعی و احاد مردم است که به واسطه نماز سیاسی، اجتماعی و عبادی جمعه به منصف ظهور می‌رسد.
- نماز جمعه با این ظرفیت بالا و والا، و با مخاطبانی از نخبگان و عموم مردم لازم است ائمه جمعه‌ای آشنا، دلسوز، متعهد، کوشا، با طراوت و با نشاط داشته تا بتواند از این ظرفیت عظیم در جهت جذب هرچه بیشتر مخاطبان به نمازهای جمعه استفاده کند. در این میان آسیب‌شناسی و آشنایی با روش‌ها و شیوه‌های جذب مخاطبان به نماز جمعه برای ائمه محترم جمعه جایگاهی خاص پیدا می‌نماید.

﴿ ۱۸ ﴾ ❁ شیوه‌های جذب مردم به ویژه جوانان به نماز جمعه .....

نهاد نماز جمعه با درک صحیح از این آشنایی و لزوم پرداختن به آن، سعی کرد با ارائه این تحقیق گامی مؤثر در این زمینه بردارد. البته باید اذعان نمود که این آخرین و یا بهترین واکاوی در خصوص موضوع نیست، اما بی شک بعنوان نخستین گام، فرزندگان و اندیشمندان را به حضوری جدی در این عرصه فرا می‌خواند.

در اینجا بر خود فرض می‌دانم از محققین محترم آقایان ابراهیم امیری، مهدی پور حسین، محمد کاظم تقوی و کلیه دست اندرکاران تهیه و تنظیم این مجموعه و عوامل فنی کمال تقدیر و تشکر را بعمل آورده از خداوند متعال دوام توفیقاتشان را آرزو نمایم.

محسن بهاء

معاون فرهنگی شورا